

NATURVÄRDEN OCH KONSEKVENSER AV EXPLOATERING KRING E18 I DANDERYD

2004-12-08

Innehåll

Inledning	5
Sammanfattning	6
Naturvärden norr om E18	7
Naturvärden söder om E18	11
Bedömning av konsekvenser för naturvärden norr om E18	15
Bedömning av konsekvenser för naturvärden söder om E18	15
Bedömning av konsekvenser för spridnings- samband	16
Källor	17
Bilaga 1. Skala för naturvärdesbedömning Skala för konsekvensbeskrivning Hotade och sällsynta arter	

Framsidesbild: Björk strax norr om E18, formad av bete och/eller hamling.

Inledning

Denna naturvärdesbedömning har utarbetats av Jens-Henrik Kloth vid Ekologigruppen AB på uppdrag av Tyréns AB, där kontaktperson varit Ingrid Lindbom. Per Collinder vid Ekologigruppen AB har utfört kvalitetsgranskning av arbetet.

Arbetet har gått ut på att samla in information om naturvärden för biologisk mångfald och geologi inom det område som framgår av karta 1. Vidare har uppgiften varit att bedöma konsekvenserna för dessa naturvärden inom området vid en bebyggelseexploatering. Vidare har ingått att bedöma områdets nuvarande funktion för spridning av biologisk mångfald och konsekvenser för dessa spridningsfunktioner.

Det har inte ingått i arbetet att bedöma områdets värden för rekreation eller konsekvenser för rekreationsvärden vid en exploatering.

Arbetet har utförts för att utgöra beslutsunderlag inför en eventuell exploatering av mark i anslutning till väg E18. Norr om E18 finns förslag till detaljplan för handel och kontor samt komplettering av villabebyggelse och söder om E18 finns programförslag för utvidgning av befintligt arbetsområde med alternativa lägen.

Större delen av området norr om E18 och delar av området söder om E18 besöktes i fält den 5 november 2004, vid en tidig rekognosering inför detta uppdrag. Vid detta tillfälle hade inte snön hunnit falla ännu. Efter beställningen av arbetet har marken varit snötäckt och vidare fältarbete har därför inte bedömts som meningsfullt. Istället har större vikt lagts vid personkontakter, för att få fram uppgifter om området. Ekologigruppen bedömer att ytterligare fältarbete inte skulle ändra de slutsatser som angivits i denna rapport.

All känd litteratur som bedömts kunna innehålla information om områdets naturvärden har gått igenom. Generellt finns mycket litet angivet om området i litteraturen. I litteraturlistan har ett urval av den genomgångna litteraturen förtecknats, bland annat all litteratur som innehållit relevant information.

Naturen inom det ekonomiska kartbladet har inventerats inom ramen för Projekt Upplands Flora. Materialet har dock ej kunnat erhållas på grund av kostnadsskäl.

Personer med kunskap om naturförhållandena inom området har kontaktats, vilka framgår av källförteckningen.

Inga särskilda geologiska värden finns i litteraturen omtalade från området. Inga uppgifter om geologiska värden har heller framkommit vid personkontakterna.

De bedömda konsekvenserna anges utifrån en skala som återges i bilaga 1.

Ekologigruppen AB
8 december 2004

Sammanfattning

Området mellan E18 i söder och Enmans väg i norr består till största delen av öppen mark, men har inslag av skogsdungar och en våtmark. Ingen del av detta område bedöms ha naturvärden som når upp till klass 4, lägre kommunalt värde.

Söder om E18 består inventeringsområdet av ett mindre barrskogsområde omedelbart söder om motorvägen och ett större skogsområde (Ekebyskogen) som sträcker sig ner till Danderyds gymnasium. Dessa bägge skogsområden bedöms ha naturvärden motsvarande klass 4, respektive klass 3, kommunalt värde. Mellan dessa skogsområden, liksom i östra delen av området ligger igenväxande åkermarker med lägre naturvärden. Inga rödlistade arter är kända från inventeringsområdet, men från Ekebyskogen har framkommit uppgifter om fem olika signalarter.

Ur spridningssynpunkt bedöms området norr om E18 främst viktigt för däggdjurs spridning genom öppningen under E18, vid korsningen med Roslagsbanan, medan området har mindre betydelse för spridning av barrskogsarter.

Såväl tallskogen omedelbart söder om E18 som den större Ekebyskogen bedöms ha stor betydelse för spridning mellan kommunens barrskogsområden väster och öster om motorvägen.

Konsekvenserna av en exploatering norr om E18 bedöms ge små eller obetydliga konsekvenser för naturvärden. En exploatering söder om E18 berör naturvärden motive stora för naturvärden svarande klass 3 eller 4 och konsekvenserna bedöms därför som måttliga respektive stora.

För spridningssambanden bedöms en exploatering norr om E18 få måttliga konsekvenser för de biologiska spridningssambanden. Exploatering söder om motorvägen bedöms få måttliga konsekvenser för spridningssambanden, oavsett om alternativ A eller B väljs.

Avgränsningen för det inventerade området markerat med röd linje.

Naturvärden norr om E18

Övergripande beskrivning, övergripande naturvärdesbedömning

Området mellan E18 i söder och Enmans väg i norr, Enebybergsvägen i väster och Roslagsbanan i öster är till stor del ett öppet landskap, men även skogsdungar och våtmark förekommer. Närmast motorvägen upptas terrängen av en bullervall som ännu delvis saknar buskar och träd, men i öster har en tät ridå av unga lövträd.

Norr om bullervallen ligger skogsdungar. I väster domineras dessa av tall, medan björk och asp är så gått som allena rådande i öster.

Norr om skogsdungarna vidtar helt öppen mark som av allt att döma har lång historia som åkermark. I väster är denna åkermark finflikig, med smala utlöpare och med inslag av åkerholmar.

I västra delen av området finns en våtmark norr om bullervallen och norr om denna våtmark ett ganska stökigt upplag för väghållningsmaterial; vägs skyltar, kantstenar etc.

Bebyggelsen inom området består främst av en förskola (på Enmans väg 1).

Inga värdefulla naturmiljöer finns redovisade i litteraturen från området norr om E18.

Ingen del av området bedöms ha naturvärden som når upp till klass 4, lägre kommunalt naturvärde.

Östra delen av skogsområdet norr om E18 består mest av medelålders björk och asp, med visst inslag av tall och gran.

I hörnet mellan E18 och Enebygergsvägen finns en mindre våtmark med en central, helt öppen yta.

Rödlistade arter, signalarter

Inga rödlistade arter eller signalarter är kända från området norr om E18.

Naturvärden knutna till skogsmiljöerna

I skogspartiet omedelbart norr om bullervallen dominerar tallar. Miljön är delvis öppen och har troligen varit betad i senare tid. Här finns inslag av enar och nyponbuskar. En del av tallarna står mer eller mindre fria från omgivande träd och har haft utrymme att breda ut sina kronor och att själva bli grova. Friväxande tallar av detta slag är vackra, men kan också ha betydelse för en rad vedlevande insekter som är beroende av gamla, grova och solexponerad tallstammar. Spår efter sådana insekter har dock inte iakttagits. En stor del av tallarna står också omgivna av för mycket andra träd för att i dagsläget kunna ha denna betydelse.

Skogsdungarna norr om bullervallen består österut av björk och asp. I brynet mot öster står två gamla fruktträd, en apel och ett päronträd, i närheten av en husgrund. Dessa fruktträd är ovanligt gamla och grova och kan vara bärare av särskilt värdefulla arter. Spår efter sådana arter har dock inte iakttagits.

Österut övergår skogsdungarna i en smal ridå. I denna ridå står två vidkroniga björkar, varav den ena är typiskt kandelaberformad, med många grova grenar på låg nivå (se rapportens framsida). Denna björk har möjligen varit hamlad för mycket länge sedan (förra delen av 1900-talet eller tidigare) eller helt enkelt formats av betesdjur. I vilket fall minner den om markernas tidigare användning. Längst i öster växer ett ståtligt eneträd som även detta vittnar om att området länge varit öppet och hävdad.

Naturvärden knutna till den öppna marken

Åkermarken inom området var enligt uppgift (JK Naturbyrå) betad in på 1970-talet. Troligen ingick skogsdungarna söder om åkermarken då i betesfällan. Åkermarken sköts idag av Danderyds kommun genom slåtter i juli och september och bortförsel av höet.

Åkermarken gödslas inte. Genom att marken inte plöjts på länge utan sköts med årlig slåtter utan gödsling har det skapats förutsättningar för en växtlighet med inslag av arter som normalt trivs i naturliga betes- och slåttermarker. Arter som kunde identifieras vid besöket var prästkrage (rikligt) och midsommarblomster. Blomsterrikedomen är kanske främst en estetisk kvalitet, men kan också ha betydelse för fjärilar och andra insekter. Marken når knappast upp till de krav som ställs på en äng eller hage med värden motsvarande klass 4, lägre kommunalt värde, i ängs- och hagmarksinventeringen.

Åkermarkens finflikiga struktur i den västra delen, med inslag av åkerholmar, utgör ett exempel på markanvändning som inte ofta är i bruk fortfarande och därför har ett värde kanske främst från pedagogiskt synpunkt.

Naturvärden knutna till våtmark

I sydvästra delen av området finns en våtmark med långsträckt utbredning i nord-sydlig riktning. Möjligen har denna våtmark uppstått, eller i vart fall förändrat karaktär, genom uppdämning som blivit följd av att man byggt E18 och Enebybergsvägen. Våtmarken är öppen i ett centralt parti, med dominans av trådtåg, skogssäv, flaskstarr

I sydöstra delen av området norr om E18 växer en ordentligt stor en som vittnar om att området varit öppet och hävdad under lång tid.

och bredkaveldun och i bottenkiktet mossan *Calliergonella cuspidata*, spjutmossa.

Västerut mot Enebybergsvägen är vattendjupet något större och buskage av sälg har intagit våtmarken.

Med tanke på att denna våtmark sannolikt är starkt påverkad/omdanad, eller till och med helt och hållet skapad, når den knappast upp till de krav som kan ställas på en våtmark med naturvärde motsvarande klass 4, lägre kommunalt värde.

Flora

Inga uppgifter om förekomster av rödlistade, sällsynta, eller på annat sätt intressanta växarter inom området norr om E18 har framkommit under arbetet med denna rapport. Uppgifterna från inventeringen av kärlväxtfloran inom det berörda ekonomiska kartbladet inom ramen för Projekt Upplands flora har av kostnadsskäl ej blivit tillgängliga.

Fågelliv och annat djurliv

Inga uppgifter om intressanta fåglar eller andra djur inom området norr om E18 har framkommit i samband med arbetet med denna rapport.

Ekologisk grönstruktur

I rapporten Grönstrukturen i Stockholmstrakten redovisas området söder och öster om Enebyberg (Rinkebyskogen) som en grön kil och ej som en värdekärna. Vid samtal med författarna till rapporten (Collinder, Haglund) framgår det att denna klassning berodde på att förekomsten av skogliga nyckelbiotoper och naturvärden ej var kända vid den tid då rapporten skrevs.

Förekomsten av skogliga nyckelbiotoper inom kilen innebär att förutsättningar finns för spridning av många skogsarter (främst barrskogsarter) till kilens östra del och vidare spridning till barrskogsområdena (bland annat Altorpsskogen) öster om motorvägen. Området mellan E18 och Enmans väg kan sägas utgöra en utlöpare av Rinkebyskogen. Området innehåller bara skog till viss del och Enebybergsvägen utgör dessutom en barriär mot Rinkebyskogen.

Motorvägen utgör en kraftig barriär för spridning av många insekter, mollusker (snäckor och sniglar), groddjur och däggdjur. Många organismgrupper, exempelvis fåglar och insekter kan dock sprida sig över motorvägen utan större problem. Man kan vara säker på att en sådan spridning också sker. Spridningen sker av allt att döma främst från områdena väster om motorvägen till områden öster om motorvägen, men även spridning i motsatta riktningen är antagligen också viktig. Naturen i området mellan Enmans väg och E18 har troligen en viss betydelse för denna spridning, men områdets betydelse begränsas av Enebybergsvägens barriärverkan, och det faktum att området bara delvis består av skog.

Öppningen under motorvägen, där denna korsar Roslagsbanan har troligen ganska stor betydelse för spridningen av vissa organismgrupper, kanske främst däggdjur. För att denna spridning skall fungera är naturmarken mellan E18 och Enmans väg av avgörande betydelse.

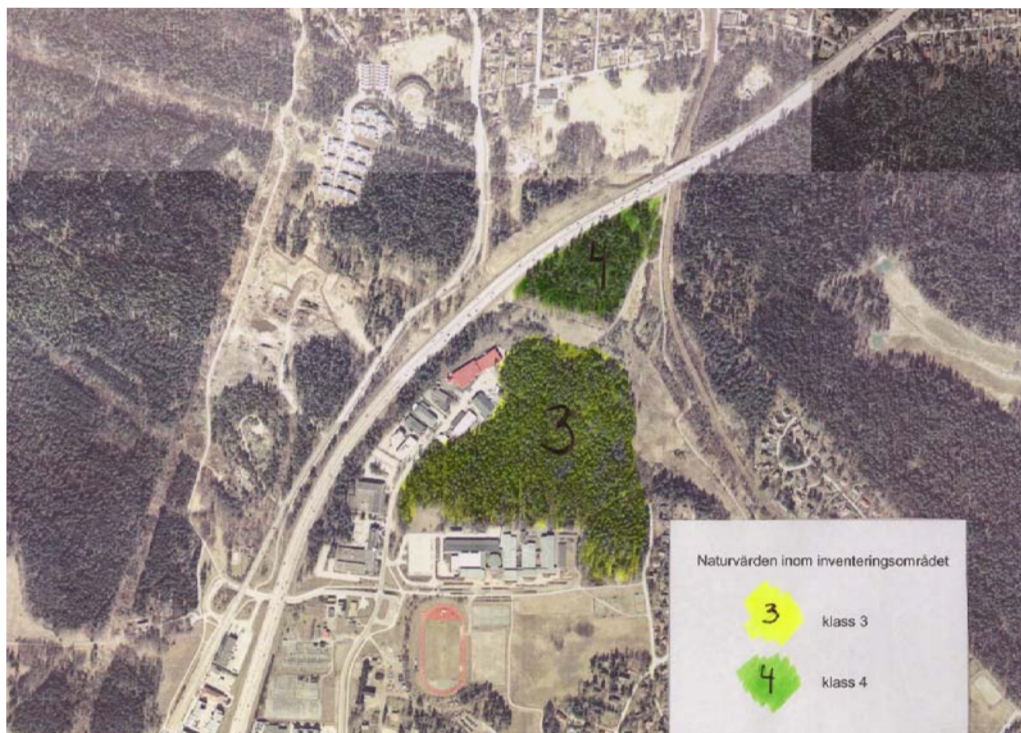
Naturvärden söder om E18

Övergripande beskrivning, övergripande naturvärdesbedömning

Omedelbart söder om E18 finns ett väl avgränsat skogsparti som domineras av tall. Skogen har här hunnit bli ganska mogen, med många träd uppemot 100 års ålder. En del av tallarna är ordentligt grova, enstaka upp till ca 70 cm i diameter. Enstaka tallar har dött och fått ligga kvar i olika nedbrytningsstadier. Norrut i området ingår gran som ett rätt stort inslag bland tallarna. I vissa partier finns också inslag av asp och sälg. Främst i södra delen är området mycket rikt på blåsippa.

Söder och öster om ovan beskrivna tallskog finns öppen mark i form av före detta åkermark. Denna genomkorsas av ett djupt dike som i sin norra del har ett ganska djupt uppdämt vattenstånd. Under våren är åtminstone den östra delen av de före detta åkermarkerna översvämmade. Området kallas Dalkarskärret. En stor del av de före detta åkermarkerna håller på att växa igen. I en bred bård mot tallskogen i norr växer björk och asp som hunnit bli ca 30 år gammal. Björk breder också ut sig i den östra delen, öster om diket genom området. Väster om diket har unga tallar fått fäste och gör att åkermarken inte längre har en helt öppen karaktär.

Den södra halvan av området upptas av en ca 10 hektar stor sammanhängande skog med tall och gran. Denna skog som fått namnet Ekebyskogen, har mestadels hög bör-

Naturvärdena inom inventeringsområdet bedöms nå upp till klass 4 i barrskogsområdet omedelbart söder om motorvägen och till klass 3 i Ekebyskogen.

dighet. I norra delen är inslaget av inplanterad gran ganska stort. Det rör sig troligen om silvergran, *Abies alba*, som också frösår sig, med en mängd unga silvergranar som resultat.

Inom området bedöms det norra, talldominerade skogsområdet nå upp till naturvärdesklass 4, lägre kommunalt värde, medan Ekebyskogen bedöms ha naturvärde motsvarande klass 3, kommunalt värde.

Rödlistade arter, signalarter

Inga rödlistade arter finns kända från området söder om E18.

Följande signalarter är kända från området

svenskt namn	latinskt namn	signalvärde	förekomst i området	källa
blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	1	rikligt i tallskogen söder om E18	Skogsvårdsstyrelsen
ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	1	enstaka-sparsam i Ekebyskogen	Skogsvårdsstyrelsen
stubbspretmossa	<i>Hezogiella seligeri</i>	1	enstaka-sparsam i Ekebygskogen	Skogsvårdsstyrelsen
grå vaxskivling	<i>Hygrocybe irrigata</i>	2	i Ekebyskogen	Mattias Andersson
svavelriska	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	2	i Ekebyskogen	Mattias Andersson

Tabell 1. Kända signalarter från området söder om E18. Förklaring till "signalvärde" ges i bilaga 1.

Naturvärden knutna till skogsmiljöerna

Den talldominerade skogen omedelbart söder om E18 är visserligen mogen och med viss förekomst av en del grova träd och död ved. Den bedöms dock inte ha kvalitéer motsvarande nyckelbiotop eller naturvärde i nyckelbiotopsinventeringen. Den är inte heller klassad i skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Området hyser mogen skog med visst inslag av död ved. Vissa år häckar duvhök i skogen. Sammantaget bedöms att skogsområdet omedelbart söder om E18 når upp till naturvärdesklass 4, lägre kommunalt värde.

Ekebyskogen, som upptar områdets södra hälft har klassats som område med naturvärde i skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Denna skog är opåverkad av modernt skogsbruk, har nått mogen ålder och hyser ett visst inslag av död ved. Endast tre signalarter återfanns vid nyckelbiotopsinventeringen 1999, nämligen blåsippa, stubbspretmossa (*Herzogiella seligeri*) och ormbär, men uppgifter om ytterligare signalarter har framkommit (se tabell 1) och det är inte uteslutet att ännu fler signalarter finns inom området.

Tack vare sin relativt stora storlek, förekomsten av signalarter och klassningen som område med naturvärde i nyckelbiotopsinventeringen, bedöms Ekebyskogen ha naturvärden motsvarande klass 3, kommunalt naturvärde.

Naturvärden knutna till den öppna marken

De igenväxande åkermarkerna inom området söder om E18 saknar högre naturvärden. Längs diket som rinner nord-sydligt genom områdets östra del finns en hel del sälg som hunnit bli 30–40 år gammal. I sälgen finns ett visst inslag av död ved, men det är inte särskilt stort. Under våren är delar av åkermarken översvämmad och en del rastande fåglar, bland annat vadare, observeras (Andreas Zetterberg). Ingen del av de öppna markerna inom området bedöms hysa naturvärden som når upp till klass 4, lägre kommunalt värde.

Flora

Utöver uppgifterna om signalarter inom Ekebyskogen (se tabell 1), har inga uppgifter särskilt intressanta växter (exempelvis rödlistade arter) framkommit under arbetet med denna rapport. Uppgifterna från inventeringen av kärlväxtfloran inom det berörda ekonomiska kartbladet inom ramen för Projekt Upplands flora har av kostnadsskäl ej blivit tillgängliga.

Fågelliv och annat djurliv

Inom skogsområdet omdelbart söder om E18 har ett duvhökspår en av två alternativa häckningsplatser och häckar regelbundet inom området. (Andreas Zetterberg.)

Tofsmesen, som har ganska stora krav på större områden sammanhängande natur, häckar inom Ekebyskogen (Andreas Zetterberg). Även talltitan som har motsvarande höga krav förekommer inom Ekebyskogen (observerad av författaren vid besöket i området). Ytterligare fågelarterarter som ofta ses i Ekebyskogen är stenknäck, korsnäck och spillkråka (Andreas Zetterberg).

Mård har under senare år observerats i Ekebyskogen (Sten Hellqvist). Möjligen har den en fast förekomst i denna skog.

Ekologisk grönstruktur

Inom såväl Rinkebyskogen, väster om E18, som Altörpskogen och Ekebyskogen, öster om E18 finns nyckelbiotoper och områden med naturvärden (enligt skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering). Dessa är områden med hög biologisk diversitet. I detta avseende finns det förutsättningar för en intensiv spridning av barrskogslevande arter mellan dessa närliggande skogsområden. Motorvägen, E18, utgör en kraftig barriär för många organismgrupper. Vissa arter kan inte sprida sig över motorvägen, andra arter har svårt att sprida sig över motorvägen. Ytterligare andra arter klarar emellertid väl att förflytta sig över motorvägen (främst fåglar) och vissa kan till och med utnyttja områden på ömse sidor motorvägen som alternativa födosöksplatser.

Eftersom naturområdena är större på den västra sidan av motorvägen och variationen av naturtyper därmed troligen också större, är populationerna av de förekommande arterna och även det totala antalet arter större på den västra sidan av motorvägen. Rinkebyskogen har också kontakt med större skogsområden norrut. Man kan därför anta att spridningen från områden väster om motorvägen till områdena öster om motorvägen är större än vice versa. En viss spridning sker dock säkert även från öster till väster. I Ekebyskogen lever tofsmes och talltita, vilka är arter som inte gärna flyger

över en motorväg. Förekomsten av dessa båda arter (som kräver större sammanhängande naturområden för sin överlevnad) antyder att även barrskogsmiljöerna öster om motorvägen är tillräckligt stora för att hysa en betydande mångfald av även lite mer krävande arter. Risken finns dock att sådana krävande arter på sikt slås ut på grund av bristande möjligheter för återkolonisation.

Såväl tallskogen omedelbart söder om E18 som den större Ekebyskogen har sannolikt stor betydelse för spridningen mellan Rinkebyskogen i väster och Altorpskogen i öster och de nyckelbiotoper som finns inom dessa skogsområden.

Ekebyskogen har av allt att döma också betydelse för spridning av ett antal barrskogsarter till Ekeby sjön i söder och till dess omgivning.

Bedömning av konsekvenser för naturvärden norr om E18

Inom området mellan E18 och Enmans väg finns enligt bedömningen av naturvärden ovan inga områden med naturvärden som når upp till klass 4 eller högre. En exploatering av naturen mellan E18 och Enmans väg bedöms därför ge små eller obetydliga negativa konsekvenser för naturvärden.

Området norr om E18 bedöms ha begränsad betydelse för spridning av barrskogsarter, men bedöms viktigt för spridning genom öppningen under E18, främst av däggdjur. Barrskogsområdena söder om E18 bedöms viktiga för spridning av arter mellan biotoper i Rinkebyskogen i väster och Altorpskogen i öster. Spridning sker främst från väster till öster, men även en viss spridning från öster till väster kan förekomma.

Bedömning av konsekvenser för naturvärden söder om E18

Två alternativa lägen för exploatering inom området söder om E18 föreligger för närvarande.

Alternativ A

Alternativ A innebär att skogsområdet omedelbart söder om E18 till stor del tas i anspråk och att de öppna f.d åkermarkerna söder och öster om denna skogsdunge också exploateras. Även den norra delen av Ekebyskogen berörs.

Alternativ A innebär att ett skogsområde med naturvärdesklass motsvarande klass 4, lägre kommunalt värde, exploateras så gott som helt och att en del av ett skogsområde med naturvärdesklass 3, kommunalt värde går förlorat. **Konsekvenserna av detta alternativ bedöms därför som måttliga.**

Alternativ B

Alternativ B innebär att en stor del av Ekebyskogen exploateras. En mindre del av skogsområdets östra del kommer att kvarstå orört. Alternativet innebär också att en del av skogsområdet omedelbart söder om E18 berörs.

Alternativ B innebär att ett skogsområde med naturvärden motsvarande klass 3, kommunalt värde exploateras till en stor del. **Konsekvenserna av detta alternativ bedöms därför som stora.**

Ekebysjön i söder tillförs vatten från de båda områdena norr och söder om E18. Om områdena exploateras finns det risk för att föroreningar i dagvattnet förs till Ekebysjön. Utan närmare utredning är det svårt att närmare ange hur stor denna påverkan kan tänkas bli. Ekebysjön har mycket höga naturvärden och på sikt skulle konsekvenserna kunna bli stora. Åtgärder för att förhindra att föroreningar förs till Ekebysjön är av allt att döma nödvändiga.

Bedömning av konsekvenser för spridnings samband

Konsekvenser av exploatering norr om E18

Området mellan E18 och Enmans väg bedöms enligt ovan generellt ha begränsad betydelse för spridningen av barrskogslevande arter mellan Rinkebyskogen i väster och Altorpsskogen i öster. När det gäller den spridning som kan ske under motorvägen, där motorvägen korsar Roslagsbanan är naturen inom området av avgörande betydelse. Om området mellan E18 och Enmans väg bebyggs, bedöms öppningen under motorvägen att mycket påtagligt förlora i betydelse som spridningsväg för främst däggdjur.

Sammantaget bedöms en exploatering av området mellan E18 och Enmans väg få måttliga konsekvenser för de biologiska spridnings sambanden.

Konsekvenser av exploatering söder om E18, alternativ A och B

Barrskogsområdet omedelbart söder om E18 bedöms enligt ovan ha stor betydelse för spridning mellan Rinkebyskogen i väster och Altorpsskogen i öster. En exploatering av området i enlighet med alternativ A kommer av allt att döma att minska spridningen mellan skogsområdena väster respektive öster om motorvägen. Man kan anta att minskningen främst gäller organismgrupperna fåglar och insekter. För övriga organismgrupper är motorvägen troligen redan en så stark barriär att ytterligare barriärefekt från tillkommande bebyggelse inte har någon betydelse.

Barrskogen omedelbart söder om E18 ligger i direkt anslutning till motorvägen, utan avskärmade bebyggelse. Det kan av denna anledning förväntas vara en mer betydelsefull länk jämfört med Ekebyskogen som avskärmas av bebyggelse i väster. Samtidigt utgör Ekebyskogen en större sammanhängande skogsmiljö, jämförd med skogsområdet omedelbart söder om motorvägen. Den torde därmed hysa fler arter och miljöer kan därmed ha större betydelse som källa för spridning av biologisk mångfald.

Ekebyskogen har av allt att döma betydelse för vissa barrskogsarters spridning till Ekeby sjön i söder. Dessa arter kan därför förväntas bli mindre vanliga eller försvinna från Ekeby sjön och dess omgivning.

Såväl exploatering enligt alternativ A som alternativ B bedöms få måttliga konsekvenser för de biologiska spridnings sambanden.

Nollalternativet

Om de inventerade områdena norr och söder om motorvägen inte bebyggs kommer nuvarande förhållanden vad gäller förutsättningarna för spridning av biologisk mångfald att kvarstå. E18 kommer även fortsatt att vara en kraftig barriär. Med oexploaterade naturområden norr och söder om E18 finns det emellertid förutsättningar för att förbättra spridningsmöjligheterna genom att med olika åtgärder minska E18:s barriärverkan. Vid en exploatering kommer sådana åtgärder att bli relativt meningslösa.

Källor

Litteratur

ArtDatabanken i Uppsala. Kontroll av eventuell förekomst av rödlistade arter utförd via telefonsamtal med Jan Edelsjö vid ArtDatabanken.

JK Naturbyrå 2004. Gröna länken Rinkebyskogen–Altorpsskogen, Danderyds kommun.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1996. Naturkatalog. Remissutgåva.

Regionplane- och trafikkontoret. 1996. Grönstrukturen i Stockolmstrakten.

Skogsvårdsstyrelsen, Östra Mälardalens distrikt. Utdrag ur nyckelbiotopsinventeringen.

www.svo.se (["skogens pärlor"](#))

www.danderyd.snf.se

Personkontakter

Mattias Andersson, Stockholms svampvänner

Jan Bergsten, biolog, inventerare av fjärilar och insekter i Danderyd

Per Collinder, Ekologigruppen AB

Astrid Engström, botanist som inventerat kartbladet 10I8f

Anders Haglund, Ekologigruppen AB

Sten Hellqvist, naturkännare, tidigare bosatt i Danderyd

Mats Hasselbom, stadsträdgårdsmästare, Danderyds kommun

Elisabeth Linder, svampkännare, Djursholm

Eivor Niklasson, Naturskyddsföreningen i Danderyd

Patrik Tronde, f.d kommunbiolog i Danderyd

Andreas Zetterberg, naturkännare, Naturskyddsföreningen i Danderyd

Bilaga 1

Skala för naturvärdesbedömning

När man anger ett områdes naturvärde brukar en tre- eller fyrgradig skala användas, där klass 1 innebär högst naturvärde och klass 4 är det lägsta naturvärde som omfattas av skalan. Definitionen av de olika klasserna anges ofta enligt följande.

klass 1 = riksintresse, högsta naturvärde

klass 2 = regionalt intresse, mycket högt naturvärde

klass 3 = kommunalt intresse, högt naturvärde

klass 4 = lokalt eller lägre kommunalt naturvärde

Skala för konsekvensbeskrivningar

Konsekvenser har bedömts i en fygradig skala, såväl positiva som negativa konsekvenser:

4. Mycket stora konsekvenser

Betydande påverkan på riksobjekt eller regionalt intressanta objekt.

3. Stora konsekvenser

Begränsad påverkan på riksobjekt eller värden av regionalt intresse, *eller* betydande påverkan på värden av kommunalt intresse.

2. Tydliga konsekvenser

Liten påverkan på värden av riksintresse eller regionalt intresse *eller* begränsad påverkan på värden av kommunalt intresse.

1. Måttliga konsekvenser

Liten påverkan på värden av kommunalt intresse, *eller* betydande påverkan på värden av lokalt intresse.

0. Små eller obetydliga konsekvenser

Begränsad påverkan på värden av lokal betydelse *eller* konsekvenser utan märkbar påverkan.

Hotade och sällsynta arter

På uppdrag av Naturvårdsverket sammanställer ArtDatabanken listor över djur- och växtarter som är hotade eller sällsynta. Målsättningen är att urvalet och den resulterande klassningen skall spegla risken för att en enskild art skall försvinna från landet. Med rödlistad art menas alltså en art som är upptagen i den nationella listan över arter vars framtida förekomst i Sverige är hotad. För dessa arter finns följande klasser (Gärdenfors 2000):

RE	Försvunnen (Regionally Extinct)	En art som av allt att döma har försvunnit från landet (men fortfarande finns kvar i något annat land).
CR	Akut hotad (Critically Endangered)	En art som löper extremt stor risk att dö ut i landet inom en mycket nära framtid.
EN	Starkt hotad (Endangered)	En art som inte uppfyller kriterierna för akut hotad, men ändå löper mycket stor risk att dö ut i landet inom en nära framtid.
VU	Sårbar (Vulnerable)	En art som inte uppfyller kriterierna för vare sig akut hotad eller starkt hotad, men ändå löper stor risk att dö ut i landet i ett medellångt tidsperspektiv.
NT	Missgynnad (Nearly threatened)	En art med lägre risk att dö ut i ett medellångt tidsperspektiv, men ändå är nära att uppfylla kriterierna för sårbar.
DD	Kunskapsbrist (Data Deficient)	En art som troligen är nationellt hotad och löper risk att dö ut (eller redan är utdöd) men där nuvarande kunskaper är otillräckliga för att kunna göra en bedömning.

”Signalarter” är ett begrepp som härstammar från Nyckelbiotopsinventeringen. En signalart ska vara lättigenkänlig och indikera att biotopen har höga naturvärden och att hotade arter kan finnas i biotopen. Följande klasser används: 1=lågt signalvärde, 2=medelgott signalvärde, 3=högt signalvärde (Skogsstyrelsen 1995).

Sveriges inträde i EU medför att Sverige måste följa ett stort antal direktiv, exempelvis habitat- och fågeldirektivet inom nätverket Natura 2000, vilket innebär att vi förbundit oss att skydda vissa biotoper och arter (kallas allmänt EU-arter) samt häcknings- och rastningslokaler för fåglar.